

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Officio Iudicis Ordinarii. Titvlvs VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

pollutissima eum tenorem perinde procedere, ac si die diacones, de quibus mentio in eisdem literis habetur integrus remansisset. Nulli ergo omnino homini vel ecclesie hanc paginam nostra declarationis infringere, vel ei audi somatorio contrarie. Si quis autem hoc attendere presumperet, indignationem omnipotens Deus & beatorum Petri & Pauli Apollolorum eius (e)sco noviter incursum. Datum Avignon. 3. Cal. Novemb. Pontificatus nostri Anno 2.

DE OFFICIO IUDICIS ORDINARII.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Sed quia monasteriorum visitatio non tenetur accipere monachos illius magistrorum pro tabellionibus: etiamque loci haberes confundentes. Non alii visitatione debet esse finis, sed duo vel tres clerici concurantes, qui similitudine clericos, secum efficiant, b.d.

Bonifacius VIII.

Dicitur Superioribus reverentiam subiti: & dum fabulator ab eis proculis correctionem vel curantium medicamenta recipiunt, obedientia exhibere tenentur. Rursum oportet prepositos cum charitate & corrigite: decet eos inferre humilitatem, quod docent, & paterna subiectos dilectione fovere.

Sedetior delictus effiguntur, si onerofus creditor minime reperitur. Sunt duodecim venerabilis fratres nostro A. Iohannes Dulmen, ad visitandum capitulum suum ecclae*s* Dulmen, qui regularis est ordinis sancti Benedicti fore, descendente, prior & capitulum ipsius ecclae*s* competentes, quod de confitendum erat ecclae*s* Iohannes, tempore, eorum non erat memoria, inconcessum levava, quod Episcopi Dulmen, qui futuri sunt pro tempore per fidem ab aliis religiosis sibi a dunctis, vel clericis, vel laicis secularibus quibusunque, a sumptu sibi loco utriusque monacho seu monachis capituli memoratis, visitationem suam hastenus prefato impenderant capitulo: significare eidem Episcopo, ut omnes tam clericos, clericulos, religiosos & seculares (antequam visitationem anniversaria exerceatur) a capitulo praesepere amoventur: quod motu parati erant episcopum admittere ad visitationem hismodi peragendam. Et quia dictus Episcopus non leviter hoc non audiret, quanquam protelatur, ut non omnes clericos suos, alios (prater tres, vel quartus, & notarium) removentur: & sic suam visitationem compere & completere, idem prior & capitulum ad sedem apoliticam appellarunt. Proprio itaque huiusmodi negotio eorum nobis, & auditus, & intellectus, qui patres dicunt: non confidantes, quod confundendo predicta contra communem utilitatem, facultatem probationum (qua non est angustanda) refingit, propter quod eam, ut valfa scilicet se retum probata, quia publice intereat, non veritas oscultetur, causam sit, ut current magistratus tellari, id est tellificari volunt, leprosos, & alios telles, vel signatores prae*dicti*. Et statutus generale concilium, ut a iudicibus ad latuam persona publica, vel duo viridonei, qui acti confirmarent. Quos quidem monachos ad predicta, tum propter eorum professionem, qui illorum vocem facit ostendam, & ipsos arceret a iudicio, & publicis five cunctis arbitris, nec patitur (prout & consilio novella determinat) nulli in inquisitione hereticae pravitatis causa, confessionis (cujus vicem in hac parte duo viri per superius concilium obtinent) officium exercere: tum quia iudicis nec contra priorem, aut capitulum, quibus sub*dicti* contra inventur, fideliter & recte conseruentur, confit non esse idoneos. Attendentem quo-

que quod id episcopali non modicum derabit dignitatem, si ab Episcopo, qui dignitatem propriam suo ingenio augere debet, & comites honoris sui causa adhibiti abundantur, fessus folium, inspecta quandoque fortior, quasvisitat, committere compellantur: dictam confitudinem, per quam prelibati prior & capitulum videntur nimium delicati, tanquam non rationabilem reprobamus. Sed ne sit Episcopus onerofus, decernimus, nostrorum praedecessorum vestigii inherentes, ut cum ad visitationem de cetero faciendam in ecclesia memoria descenderit, in visitationis aucta duas vel tres honestas personae clericali charactere insignitas, quarum una ad minus sit religiosa ordinis supradicti, & unum notarium clericum secum habeat, & non plures: Confluerudine aliqua obstante, & compositione qualibet inter partes ipsas super hoc in contrarium facta haec tenuis non obstante. Nulli ergo licet hanc paginam reprobationis, constitutions, &c. Datum Anag. X. Calend. Augusti. Pontificatus nostri Anno 3.

CAP. II.

Beneficia plura incompatibilitate obtinens, sine dispensatione, delictum prater ultimum in manu ordinarii: intra duas mensas dominicas: alias pars incertis hic posita. Et debet ordinarius tales plura beneficia obtinens: compellere ad offendendam dispensationem: quod si non fecerit, ad ingressum ecclesiastis suspendetur. vide cap. ordinarii. et lib. 6. quod si diligenter metuit, hoc extravagans sub hoc incertis collecta adiungatur.

Iohannes XXII.

Vt & quos virtutis amor à vita ambitionis exercent, & avaricie exscitate non retrahit, saltem rigore coercent disciplina: Statimque ut quicunque plures dignitates, vel personatus aut parochiales ecclae*s*, aut dignitatem, vel personatum cum aliquo beneficio curam animalium habente, simul fine dispensatione canonica desinens, illa omnia & singula (illo duantax excepto, quod ultimum receperit, quod possit, si tamen in eo ex collatione canonica jus sibi competit, retinere) intra duas mensas à die notitiae huiusmodi nostre constitutions continentes numerando efficaciter, vero & facto, absque fraude aliquo in manu ordinarii dimittere teneat: per eum, vel per eos, ad quem, vel ad quos eorum dispositio spectabit, ex vice libere disponenda. Quod si non fecerit, etiam illo si pio iure privatus, in quo jus competit, eidem: & inhabili ad quicunque beneficia obtinenda penitus & confutatur. Qui vero deinceps receperit dignitatem, vel personatum, aut beneficium curam habens animalium annexam, si prius simile beneficium obtinebat, primus que postquam secundi possessionem habuerit, vel per eum (omni dolo & fraude cestantibus) quo minus habeat, sicut et privatus nosciatur ipso iure, absque mora disponendo in manu ordinarii omnino similiter dimittere teneat, per cum vel eos, ad quem seu quos collatione ordinario spectaverit, disponendum: quod nisi fecerit, ex uno secundo si pio iure privatus, & inhabili ad factos ordines, & ad quodcumque beneficium ecclesiasticum obtinendum. Ut autem primislorum fructus facilius subsequatur, omnibus & singulis ordinariis in virtute sancte obedientiae, & sub pena suspensionis ab ingressu ecclae*s*, quam eos (si in exequendis subsequentibus negligenter fuerint) incurtere volumus ipso facto, districte praecepimus & mandamus, ut sub certa & formidabili pena eorum arbitrio infligenda, subditis suis plures dignitates & personatus aut ecclae*s*, quibus cura immunit, animalium, aut dignitatem vel personatum cum alio beneficio, cui cura similis sit annexobinentibus, injungere debeant, quod dispensationes

^a Vnde Cap. Tred. suff. 13. de reform. cap. 2. Et 4. Et suff. 24. de revo. forma 6. 17.

autocitate quarum huiusmodi ecclesiæ, personatus, vel dignitates obtinent, si quas habent, necnon & titulos ecclesiæ, dignitatem vel personatum corundem, intræ corpus pro facti qualitate ipsorum ordinariorum modicandum, arbitrio, ordinariis ipsis, vel iis, quem vel quos ad hoc duxerint deputandos, exhibere procurent. De processibus habendis, ut ex his exhibitis, propositis & productis, redditu abique mora dispendio per scripta publica confidencia super his, fidem Apostolicam certioriem.

DE MAIORITATE ET OBE-DINTIA.

TITULUS VIII.

CAP. I.

Omnes Christi fideles de megestate salutis subfunt Romano Pœnalisque urtaglio gladium habet, & omnes iudicant, a nemine, a nemine, a nemine iudicantur. Hoc tamen extravagans Regem Fratrum, & regicolas non amplius subiecti ecclesiæ Romane, quam prius erant: ut pater f. de privatis meritis.

Bonifacius VIII.

VNAM sanctam ecclesiam catholicam & ipsam Apostolicam urgente fide credere cogimus & sumere. Nosque hanc sumiter credimus & sumi- plenter confitemur: extra quam nec satis est, nec remissio peccatorum. Sponso in Cantico a proclamante: *Via est columba mea, perfecta mea.* Vna est mater sua, electa genetrix sua, que unum corpus mysticum representat, coquus caput Christi: Christi vero Deus. In qua unus Dominus una Fides, unus Baptisma. Vna nempte fuit diluvii tempore arca Noe, unam ecclesiam prefigurans, qua in uno cubito consummata, unum (Noe videlicet) gubernatorium habuit & rectorem, extra quam omnia substantia super terram legimus fulledelet. Hanc autem veneramus & anteemus, dicente Domino ipso Propheta: *Eritis arcanae Deus animam meam, & de manu canis unicam meam: pro anima enim, id est, pro se ipso capite simul oravit & corpore, quod corpus unicam scilicet ecclesiam nominavit, proprie sponsi fidei sacramentorum & charitatis ecclesie emittat.* Hæc est unita & illa Domini inconclusa, que scilicet non fuit sed forte provenit. *Igitur Ecclesia unus & unicus, unum corpus, unum caput, non due capita, quasi monstrum: Christus videlicet & Christi vicarius Petrus, Petri successor, dicente Domino ipso Petro, *Pax: oves meas, inquit, & generaliter non singulariter has vel illas, per quod communis ibi intelligitur universus.* Sive ergo gradus sive alii se dicant, Petru quisque successoribus non esse commisso, fateatur necesse se de oibis Christi non esse: dicente Domino in Iohanne: *Vnam e ovile & unicam eis pastorem.* In hac etateque potestatibus duos esse gladios, spiralem videlicet & temporalem, evangelicis dictis instruuntur. Nam dicentibus Apostoli: *Eccles gladii duo habet ecclesia, spiritalis feliciter gladius & materialis.* Sed is quidem pro ecclesia, illi vero ab ecclesia exercendum. Illi sacerdotis, is manus Regum & militum, sed ad numerum & patientiam factoris. Oportet autem gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spiritali subiecti patetatis. Nam dicunt Apollonus: *Non ergo potest nisi a Deo: qui autem sunt, a Deo ordinati sunt: non autem ordinata silent, nisi gladius eius lib-**

gladio, & tanquam inferior reducetur per alium imprama. Nam secundum B. Dionysium, Lex dominica est, infinita per media in supremæ redit. Non ergo secundum ordinem universi omnia aquæ & terræ, sed infinita per media, & inferiora per sapientia & ratione reducuntur. Spiritus lemautem & dignitas dignitatem terrenam quamlibet praecellere posse, oportet tanquam clarissimos fratres, quoniam spiritus mortalia antecellant. Quod etiam exercituum immixtio, & benedictione, & sanctificatione, ex ipsius predictis acceptione, ex plenum rectum gubernationem omnia inuenimus. Nam veritas certam, spiritus postulas terrenam potestem infinitum habet, & potest: bona non fuerit: sic de ecclesia & ecclesiastica spiritu verificatur vaticinidum Hierem: *Ezze a cunctis, hodie super gentes & regna: & excedens, quia superfluitas, sed deviat terrena potestem, judicibus a potest:* si vero supraem a solo Deo, non ab homine possedatur: relinquit apostolo, Spiritus homo non potest: impetratur aeneum Regem Fratrum, & regicolas, qui sequuntur. Ergo si deviat terrena potestem, iudicibus a potest: *(Se fidat) si horum, & exercitatus per hominem potest humana, sed potius divina, ore divino denuo, potest suisque successoribus in ipso quoniam confusa fuit per suumque dicitur Domingo ipso Petri: Quodcumque loqueris b. &c. Quicunque igitur hunc potest: non potest ordinatus redire, Dei ordinatio reficit, probatur. Manichaeus singulare esse principia, quod in libro I. etiaticum iudicamus: quia (relinquit a. Mose) non principis, sed in principio certum Deus crevit deus. Porro subtile Romano Pontifici omni auctoritate declaramus, quoniam, defensum & pronunciatum esse de necessitate fatus. Dat Latronem fatus nosfri Anno 3.*

CAP. II.

Predicato non deservant, praefecti vobis respondeant: ne sed ad curiam venient, inde recederet deus, ut per fidem aliis ipse & receptantes illos, excommunicaretur. Joannes XXII.

VII predicatorum incepit discutere primi & fini- plicias simulacionibus obvia, & latronem ad Curiam vicarium indevenit, religiosumque constitutum, non inimicorum arguenda, cum reverentiam filiorum habita, lucem puritas, firmosque mentis opem probatu, ut sum vita mundi, fama clari, proposito nullum ut exemplo. Verum qui a plorum querentibus rati- dignebar haber affectus: ed vana propria, hunc ut dixerimus periclorio temerari: quod (relinquit a. Mose) sanctitas abiecit disincutio habuit, ut membra suis fedibus partes se transeverant: Quoniam si deus Apollonicum clanculo, nobis novis nec timet, & quod venerat, venisse, latrare, discutere, & rati- carunt: nos ne rascibus nobis non praefici possimus, ne morbus invaleat, dum propter credidimus, quod discutimus, sicutum, quod impunit. Omnipotens deus, superioribus prælatis fab' oblatione omni habet inhibemus, ne abique rationabilis causa omnes possimus vel alia, extra suam evitamus & discutere a latro- clam (mutatis habituibus) limites indutus non possimus. Inhibemus etiam ne qui Episcoporum de curiis ipsorum latenter (preferentibus habuit episcopato) venientes ad curiam, deinceps (Romani Pontificis) preferentati episcopibus, vel latrem ab eo credidimus, sententia non obtemperant. Si omnes homines in- sumit & superiorum humanum non modi nostra ambo tradi- catores extiterint, & absque plus somnis re- cedebant licentia concedit, conque non habebant eadem, necnon si qui scienter receperint am-

^a Cant. 4. ^b P. Petri. 2. ^c Ioh. 17. ^d Ioh. 27.^e Ioh. 10. ^f M. 16. ^g Rom. 13.